

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยเกี่ยวกับภาวะผู้นำและบทบาทของอิหม่ามในการจัดการศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในจังหวัดนราธิวาส ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลและเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง ดังนี้

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถามนำเสนอค่าความถี่และร้อยละ

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลระดับภาวะผู้นำของอิหม่ามในการจัดการศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในจังหวัดนราธิวาส นำเสนอโดยภาพรวมและเป็นรายด้าน

4.3 การวิเคราะห์ข้อมูลระดับบทบาทของอิหม่ามในการจัดการศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในจังหวัดนราธิวาส นำเสนอโดยภาพรวมและเป็นรายด้าน

4.4 การวิเคราะห์ข้อมูลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำของอิหม่ามในการจัดการศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในจังหวัดนราธิวาส จำแนกตามตัวแปร อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการบริหารศูนย์ และขนาดของศูนย์

4.5 การวิเคราะห์ข้อมูลการเปรียบเทียบบทบาทของอิหม่ามในการจัดการศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในจังหวัดนราธิวาส จำแนกตามตัวแปร อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการบริหารศูนย์ และขนาดของศูนย์

4.6 นำเสนอแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำและบทบาทของอิหม่ามในการจัดการศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในจังหวัดนราธิวาส

4.1 ผลการวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตัวแปร อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการบริหารศูนย์ และขนาดของศูนย์ ดังปรากฏรายละเอียดในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ค่าความถี่และค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตัวแปร อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์
ในการบริหารศูนย์ และขนาดของศูนย์

สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
1. อายุ		
1.1 ต่ำกว่า 31 ปี	6	2.6
1.2 31 – 40 ปี	13	5.6
1.3 41 – 50 ปี	76	32.5
1.4 51 – 60 ปี	82	35.0
1.5 61 ปีขึ้นไป	57	24.4
รวม	234	100.0
2. วุฒิการศึกษา		
2.1 วุฒิการศึกษาศาสนา		
2.1.1 อิสลามศึกษาตอนต้น (อับดีคาอีย์)	18	7.7
2.1.2 อิสลามศึกษาตอนกลาง (มุตะวัชชีต)	26	11.1
2.1.3 อิสลามศึกษาตอนปลาย (ชานาวีย์)	68	29.1
2.1.4 สถาบันศึกษาปอเนาะ	72	30.8
2.1.5 ปริญญาตรี	43	18.4
2.1.6 สูงกว่าปริญญาตรี	3	1.3
2.1.7 อื่นๆ (ระบุ.....)	4	1.7
รวม	234	100.0
2.2 วุฒิการศึกษาสามัญ		
2.2.1 ประถมศึกษาหรือเทียบเท่า	36	15.4
2.2.2 มัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า	33	14.1
2.2.3 มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า	74	31.6
2.2.4 อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	31	13.2
2.2.5 ปริญญาตรี	50	21.4
2.2.6 สูงกว่าปริญญาตรี	8	3.4
2.2.7 อื่นๆ	2	.9
รวม	234	100.0

ตารางที่ 5 (ต่อ)

สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
3. ประสบการณ์ในการบริหารศูนย์ฯ (ตาดีกา)		
3.1 1–5 ปี	23	9.8
3.2 6–10 ปี	52	22.2
3.3 11 ปีขึ้นไป	159	67.9
รวม	234	100.0
4. ขนาดของศูนย์ฯ (ตาดีกา) ที่อหามำปฏิบัติหน้าที่		
4.1 ขนาดใหญ่	47	20.1
4.2 ขนาดกลาง	104	44.4
4.3 ขนาดเล็ก	83	35.5
รวม	234	100.0

จากตารางที่ 5 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 51–60 ปี ร้อยละ 35 รองลงมาอายุ 41–50 ปี ร้อยละ 32.5 และอายุ 61 ปีขึ้นไป ร้อยละ 24.4 มีวุฒิการศึกษาศาสตรบัณฑิต สถาบันศึกษาปอเนาะ ร้อยละ 30.8 รองลงมาอิสลามศึกษาดอนปลาย (ชานาเวีย) ร้อยละ 29.1 และปริญญาตรี ร้อยละ 18.4 มีวุฒิการศึกษามัธยม มากสุดมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า ร้อยละ 31.6 รองลงมาปริญญาตรี ร้อยละ 21.4 และประถมศึกษาหรือเทียบเท่า ร้อยละ 15.4 มีประสบการณ์ในการบริหารศูนย์ฯ (ตาดีกา) มากสุด 11 ปีขึ้นไป ร้อยละ 67.9 รองลงมา 6–10 ปี ร้อยละ 22.2 และ 1–5 ปี ร้อยละ 9.8 ปฏิบัติหน้าที่ในศูนย์ฯ (ตาดีกา) มากสุดขนาดกลาง ร้อยละ 44.4 รองลงมาขนาดเล็ก ร้อยละ 35.5 และขนาดใหญ่ ร้อยละ 20.1

4.2 ผลการวิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำของอหามำในการจัดการศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในจังหวัดนราธิวาส

ผู้วิจัยเสนอสรุปผลการวิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำของอหามำในการจัดการศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในจังหวัดนราธิวาส ได้แก่ ด้านความรับผิดชอบ ด้านวิสัยทัศน์ กว้างไกล ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม และด้านกระบวนการควบคุม ผลการวิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำในแต่ละด้าน ปรากฏรายละเอียดดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับภาวะผู้นำของอิหม่ามในการจัดการศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในจังหวัดนราธิวาส

ภาวะผู้นำของอิหม่ามในการจัดการ	\bar{X}	SD	ระดับภาวะผู้นำ
1. ด้านความรับผิดชอบ	3.95	.68	มาก
2. ด้านวิสัยทัศน์กว้างไกล	3.87	.71	มาก
3. ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม	3.89	.76	มาก
4. ด้านกระบวนการควบคุม	3.81	.67	มาก
รวม	3.88	.62	มาก

จากตารางที่ 6 พบว่า ระดับภาวะผู้นำของอิหม่ามในการจัดการศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในจังหวัดนราธิวาส โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.88$, $SD=.62$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้านเช่นเดียวกัน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้แก่ ด้านความรับผิดชอบ ($\bar{x}=3.95$, $SD=.68$) ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม ($\bar{x}=3.89$, $SD=.76$) ด้านวิสัยทัศน์กว้างไกล ($\bar{x}=3.87$, $SD=.71$) และด้านกระบวนการควบคุม ($\bar{x}=3.81$, $SD=.67$)

เมื่อพิจารณารายข้อในแต่ละด้าน ปรากฏผลดังนี้

4.2.1 ด้านความรับผิดชอบ ปรากฏผลดังรายละเอียดในตารางที่ 7

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานภาวะผู้นำของอิหม่ามในการจัดการศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในจังหวัดนราธิวาส ด้านความรับผิดชอบ

ภาวะผู้นำของอิหม่ามด้านความรับผิดชอบ	\bar{X}	SD	ระดับภาวะผู้นำ
1. ปฏิบัติหน้าที่ของอิหม่ามที่ต้องมีต่อการจัดการศึกษา	3.92	.86	มาก
2. มีความตั้งใจในการปฏิบัติงานให้สำเร็จ	4.08	.74	มาก
3. มีความอดทนที่จะทำงานให้เสร็จแม้จะมีอุปสรรค	3.84	.88	มาก
4. พร้อมรับผิดชอบต่อผลงานที่เกิดจากการดำเนินงาน	4.03	.88	มาก
5. ปรับปรุงการปฏิบัติงานให้ดีขึ้นอยู่เสมอ	3.89	.92	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	3.95	.68	มาก

จากตารางที่ 7 ภาวะผู้นำของอิหม่ามในการจัดการศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดิกา) ในจังหวัดนราธิวาส ด้านความรับผิดชอบ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ข้อ 2 มีความตั้งใจในการปฏิบัติงานให้สำเร็จ ($\bar{x}=4.08$, $SD=.74$) รองลงมาข้อ 4 พร้อมรับผิดชอบต่อผลงานที่เกิดจากการดำเนินงาน ($\bar{x}=4.03$, $SD=.88$) และข้อ 1 ปฏิบัติหน้าที่ของอิหม่ามที่ต้องมีต่อการจัดการศึกษา ($\bar{x}=3.92$, $SD=.86$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือข้อ 3 มีความอดทนที่จะทำงานให้เสร็จแม้จะมีอุปสรรค ($\bar{x}=3.84$, $SD=.88$)

4.2.2 ด้านวิสัยทัศน์กว้างไกล ปรากฏผลดังรายละเอียดในตารางที่ 8

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานภาวะผู้นำของอิหม่ามในการจัดการศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดิกา) ในจังหวัดนราธิวาส ด้านวิสัยทัศน์กว้างไกล

ภาวะผู้นำของอิหม่ามด้านวิสัยทัศน์กว้างไกล	\bar{X}	SD	ระดับภาวะผู้นำ
6. เน้นความสำคัญเรื่องวิสัยทัศน์และพร้อมถ่ายทอดไปยังผู้ร่วมงานเพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติงานร่วมกัน	3.93	1.00	มาก
7. กล้าคิดกล้าทำในเรื่องใหม่ๆ	3.95	.88	มาก
8. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	3.74	.87	มาก
9. มีความรู้ในวิทยาการใหม่ๆ	3.91	.86	มาก
10. สนใจศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ	3.98	.89	มาก
11. มีความรู้ความเข้าใจการเปลี่ยนแปลงของโลกในปัจจุบัน	3.74	.84	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	3.87	.71	มาก

จากตารางที่ 8 พบว่า ภาวะผู้นำของอิหม่ามในการจัดการศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด(ตาดิกา)ในจังหวัดนราธิวาส ด้านวิสัยทัศน์กว้างไกล เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ข้อ 10 สนใจศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ ($\bar{x}=3.98$, $SD=.89$) รองลงมาข้อ 7 กล้าคิดกล้าทำในเรื่องใหม่ๆ ($\bar{x}=3.95$, $SD=.88$) และข้อ 6 เน้นความสำคัญเรื่องวิสัยทัศน์และพร้อมถ่ายทอดไปยังผู้ร่วมงานเพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติงานร่วมกัน ($\bar{x}=3.93$, $SD=1.00$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือข้อ 8 มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ($\bar{x}=3.74$, $SD=.87$) และข้อ 11 มีความรู้ความเข้าใจการเปลี่ยนแปลงของโลกในปัจจุบัน ($\bar{x}=3.74$, $SD=.84$)

4.2.3 ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม ปรากฏผลดังรายละเอียดในตารางที่ 9

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานภาวะผู้นำของอิหม่ามในการจัดการศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในจังหวัดนราธิวาส ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม

ภาวะผู้นำของอิหม่ามด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม	\bar{X}	SD	ระดับภาวะผู้นำ
12. เปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	4.01	.96	มาก
13. สร้างความเข้าใจร่วมกันก่อนการปฏิบัติงาน	4.00	.80	มาก
14. เปิดโอกาสให้บุคลากรเลือกวิธีการปฏิบัติงานด้วยตนเอง	3.64	1.02	มาก
15. รับฟังความคิดเห็นของผู้ร่วมงาน/บุคลากร	3.91	.98	มาก
16. แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับบุคลากรเสมอ	3.94	1.00	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	3.89	.76	มาก

จากตารางที่ 9 พบว่า ภาวะผู้นำของอิหม่ามในการจัดการศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในจังหวัดนราธิวาส ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ข้อ 12 เปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($\bar{X}=4.01$, $SD=.96$) รองลงมาข้อ 13 สร้างความเข้าใจร่วมกันก่อนการปฏิบัติงาน ($\bar{X}=4.00$, $SD=.80$) และข้อ 16 แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับบุคลากรเสมอ ($\bar{X}=3.94$, $SD=1.00$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือข้อ 14 เปิดโอกาสให้บุคลากรเลือกวิธีการปฏิบัติงานด้วยตนเอง ($\bar{X}=3.64$, $SD=1.02$)

4.2.4 ด้านกระบวนการควบคุม ปรากฏผลดังรายละเอียดในตารางที่ 10

ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานภาวะผู้นำของอิหม่ามในการจัดการศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในจังหวัดนราธิวาส ด้านกระบวนการควบคุม

ภาวะผู้นำของอิหม่ามด้านกระบวนการควบคุม	\bar{X}	SD	ระดับภาวะผู้นำ
17. ให้ผู้ปฏิบัติงานทำตามคำสั่ง	3.73	.85	มาก
18. แจ้งให้ผู้ร่วมงานทราบเสมอเมื่อจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติงาน	4.03	.81	มาก
19. เน้นการทำงานให้ทันตามกำหนดเวลา	3.96	.85	มาก
20. ติดตามและควบคุมงานด้วยตนเอง	3.76	1.02	มาก

ตารางที่ 10 (ต่อ)

ภาวะผู้นำของอิหม่ามด้านกระบวนการควบคุม	\bar{X}	SD	ระดับภาวะผู้นำ
21. ให้ผู้ปฏิบัติงานทำตามคำสั่ง	3.73	.85	มาก
22. แจ้งให้ผู้ร่วมงานทราบเสมอเมื่อจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติงาน	4.03	.81	มาก
23. เน้นการทำงานให้ทันตามกำหนดเวลา	3.96	.85	มาก
24. ติดตามและควบคุมงานด้วยตนเอง	3.76	1.02	มาก
25. มอบหมายงานได้เหมาะสมกับความสามารถของบุคลากร	3.73	1.04	มาก
26. กระตุ้นให้ผู้ร่วมงานปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ	3.69	.99	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	3.81	.67	มาก

จากตารางที่ 10 พบว่า ภาวะผู้นำของอิหม่ามในการจัดการศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในจังหวัดนครราชสีมา ด้านกระบวนการควบคุม เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ข้อ 18 แจ้งให้ผู้ร่วมงานทราบเสมอเมื่อจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติงาน ($\bar{x}=4.03$, $SD=.81$) รองลงมาข้อ 19 เน้นการทำงานให้ทันตามกำหนดเวลา ($\bar{x}=3.96$, $SD=.85$) และข้อ 20 ติดตามและควบคุมงานด้วยตนเอง ($\bar{x}=3.76$, $SD=1.02$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือข้อ 22 กระตุ้นให้ผู้ร่วมงานปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ ($\bar{x}=3.69$, $SD=.99$)

4.3 การวิเคราะห์ข้อมูลระดับบทบาทของอิหม่ามในการจัดการศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในจังหวัดนครราชสีมา

ผู้วิจัยเสนอสรุปผลการวิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำของอิหม่ามในการจัดการศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในจังหวัดนครราชสีมา ได้แก่ ด้านงานวิชาการ ด้านงานบุคคลด้านงานธุรการและการเงิน ด้านงานกิจกรรมนักเรียน และด้านความสัมพันธ์ชุมชน ผลการวิเคราะห์ระดับบทบาทในแต่ละด้าน ปรากฏรายละเอียดดังตารางที่ 11

ตารางที่ 11 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับบทบาทของอิหม่ามในการจัดการศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในจังหวัดนราธิวาส

บทบาทของอิหม่ามในการจัดการ	\bar{X}	SD	ระดับบทบาท
1. ด้านงานวิชาการ	3.72	.73	มาก
2. ด้านงานบุคคล	3.73	.81	มาก
3. ด้านความสัมพันธ์ชุมชน	3.57	.77	มาก
4. ด้านงานกิจกรรมนักเรียน	3.74	.71	มาก
5. ด้านงานธุรการและการเงิน	3.94	.78	มาก
รวม	3.74	.67	มาก

จากตารางที่ 11 พบว่า บทบาทของอิหม่ามในการจัดการศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในจังหวัดนราธิวาส โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.74$, $SD=.67$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้แก่ ด้านงานธุรการและการเงิน ($\bar{x}=3.94$, $SD=.78$) รองลงมาด้านงานกิจกรรมนักเรียน ($\bar{x}=3.74$, $SD=.71$) ด้านงานบุคคล ($\bar{x}=3.73$, $SD=.81$) ด้านงานวิชาการ ($\bar{x}=3.72$, $SD=.73$) และด้านความสัมพันธ์ชุมชน ($\bar{x}=3.57$, $SD=.77$)

เมื่อพิจารณารายข้อในแต่ละด้าน ปรากฏผลดังนี้

4.3.1 ด้านงานวิชาการ ปรากฏผลดังรายละเอียดในตารางที่ 12

ตารางที่ 12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทของอิหม่ามในการจัดการศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในจังหวัดนราธิวาส ด้านงานวิชาการ

บทบาทของอิหม่ามด้านงานวิชาการ	\bar{X}	SD	ระดับบทบาท
1. ร่วมเป็นผู้สอนในศูนย์ฯ(ตาดีกา)	3.58	.98	มาก
2. สนใจและติดตามการเรียนการสอน	3.78	.90	มาก
3. จัดหาอุปกรณ์การเรียนการสอนให้กับศูนย์ฯ (ตาดีกา)	3.79	.93	มาก
4. ประชุมกับผู้สอนในการกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน	3.93	.99	มาก
5. ช่วยจัดหาหนังสือเข้าห้องสมุด	3.82	.99	มาก
6. จัดอบรมด้านวิชาการให้ความรู้แก่เยาวชน	3.59	.98	มาก

ตารางที่ 12 (ต่อ)

บทบาทของอิหม่ามด้านงานวิชาการ	\bar{X}	SD	ระดับบทบาท
7. ติดตามผลการเรียนของผู้เรียนในศูนย์ฯ(ตาดีกา)เป็นระยะๆ	3.58	.91	มาก
8. แนะนำวิทยากรใหม่ๆมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน	3.63	.89	มาก
9. ส่งเสริมและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษาเพื่อสนับสนุนการจัดกระบวนการเรียนรู้	3.75	.99	มาก
10. ให้ความร่วมมือและประสานงานในการพัฒนางานวิชาการกับหน่วยงานทางการศึกษาและสถานศึกษาอื่น	3.81	.97	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	3.72	.73	มาก

จากตารางที่ 12 บทบาทของอิหม่ามในการจัดการศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในจังหวัดนราธิวาส ด้านงานวิชาการ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ข้อ 4 ประชุมกับผู้สอนในการกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน ($\bar{x}=3.93$, $SD=.99$) รองลงมาข้อ 5 ช่วยจัดหาหนังสือเข้าห้องสมุด ($\bar{x}=3.82$, $SD=.99$) และข้อ 10 ให้ความร่วมมือและประสานงานในการพัฒนางานวิชาการกับหน่วยงานทางการศึกษาและสถานศึกษาอื่น ($\bar{x}=3.81$, $SD=.97$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือข้อ 1 ร่วมเป็นผู้สอนในศูนย์ฯ(ตาดีกา) ($\bar{x}=3.58$, $SD=.98$) และข้อ 7 ติดตามผลการเรียนของผู้เรียนในศูนย์ฯ(ตาดีกา)เป็นระยะๆ ($\bar{x}=3.58$, $SD=.91$)

4.3.2 ด้านงานบุคคล ปรากฏผลดังรายละเอียดในตารางที่ 13

ตารางที่ 13 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทของอิหม่ามในการจัดการศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในจังหวัดนราธิวาส ด้านงานบุคคล

บทบาทของอิหม่ามด้านงานบุคคล	\bar{X}	SD	ระดับบทบาท
11. ให้คำปรึกษาแก่บุคลากรในศูนย์ฯ (ตาดีกา)	3.97	.92	มาก
12. ส่งเสริมและแนะนำให้ผู้สอนศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม	3.65	1.05	มาก
13. แนะนำและให้ข้อเสนอแนะในการคัดเลือกบุคลากรเพื่อมาปฏิบัติงานในศูนย์ฯ	3.63	1.00	มาก
14. แลกเปลี่ยนความรู้กับบุคลากรในศูนย์ฯ(ตาดีกา)	3.72	1.00	มาก

ตารางที่ 13 (ต่อ)

บทบาทของอิหม่ามด้านงานบุคคล	\bar{X}	SD	ระดับบทบาท
15. ให้การช่วยเหลือบุคลากรของศูนย์ฯ (ตาดิกา) เมื่อมีโอกา	3.75	1.07	มาก
16. จัดหาสวัสดิการด้านการเงินและผลประโยชน์อื่นๆแก่บุคลากร	3.63	.99	มาก
17. ช่วยเหลือและสนับสนุนกิจกรรมต่างๆ เช่น กีฬา	3.82	.92	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	3.73	.81	มาก

จากตารางที่ 13 พบว่า บทบาทของอิหม่ามในการจัดการศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดิกา) ในจังหวัดนราธิวาส ด้านงานบุคคล เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ข้อ 11 ให้คำปรึกษาแก่บุคลากรในศูนย์ฯ (ตาดิกา) ($\bar{x}=3.97$, $SD=.92$) รองลงมาข้อ 17 ช่วยเหลือและสนับสนุนกิจกรรมต่างๆ เช่น กีฬา ($\bar{x}=3.82$, $SD=.92$) และข้อ 14 แลกเปลี่ยนความรู้กับบุคลากรในศูนย์ฯ(ตาดิกา) ($\bar{x}=3.72$, $SD=1.00$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือข้อ 13 แนะนำและให้ข้อเสนอแนะในการคัดเลือกบุคลากรเพื่อมาปฏิบัติงานในศูนย์ฯ ($\bar{x}=3.63$, $SD=1.00$) และข้อ 16 จัดหาสวัสดิการด้านการเงินและผลประโยชน์อื่นๆแก่บุคลากร ($\bar{x}=3.63$, $SD=.99$)

4.3.3 ด้านงานธุรการและการเงิน ปรากฏผลดังรายละเอียดในตารางที่ 14

ตารางที่ 14 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทของอิหม่ามในการจัดการศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดิกา) ในจังหวัดนราธิวาส ด้านงานธุรการและการเงิน

บทบาทของอิหม่ามด้านงานธุรการและการเงิน	\bar{X}	SD	ระดับบทบาท
18. จัดทำหนังสือราชการเพื่อประสานงานกับ สช.อำเภอ/สช.จังหวัด และหน่วยงานอื่นๆ	3.42	1.14	ปานกลาง
19. จัดทำทะเบียนต่างๆของศูนย์ฯ(ตาดิกา)	3.74	.96	มาก
20. จัดทำบัญชีการเงินเป็นปัจจุบัน	3.79	.97	มาก
21. การจัดการปกครอง ดูแล บำรุงรักษา ไร่ และจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของศูนย์ฯ (ตาดิกา)	3.56	.96	มาก
22. จัดหางบประมาณเพื่อสนับสนุนกิจการของศูนย์ฯ (ตาดิกา)	3.53	1.06	มาก
23. จัดหาวัสดุ ครุภัณฑ์ และอุปกรณ์สำนักงานให้ศูนย์ฯ (ตาดิกา)	3.42	1.03	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวม	3.57	.77	มาก

จากตารางที่ 14 พบว่า บทบาทของอิหม่ามในการจัดการศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด(ตาดีกา)ในจังหวัดนราธิวาส ด้านงานธุรการและการเงิน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง 2 ข้อ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ข้อ 20 จัดทำบัญชีการเงินเป็นปัจจุบัน ($\bar{x}=3.79$, $SD=.97$) รองลงมาข้อ 19 จัดทำทะเบียนต่างๆของศูนย์ฯ(ตาดีกา) ($\bar{x}=3.74$, $SD=.96$) และข้อ 21 การจัดการปกครอง ดูแล บำรุงรักษา ไร่ และจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของศูนย์ฯ(ตาดีกา) ($\bar{x}=3.56$, $SD=.96$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือข้อ 18 จัดทำหนังสือราชการเพื่อประสานงานกับ สข.อำเภอ/สข.จังหวัด และหน่วยงานอื่นๆ ($\bar{x}=3.42$, $SD=1.14$) และข้อ 23 จัดหาวัสดุ ครุภัณฑ์ และอุปกรณ์สำนักงานให้ศูนย์ฯ (ตาดีกา) ($\bar{x}=3.42$, $SD=1.03$)

4.3.4 ด้านกิจกรรมนักเรียน ปรากฏผลดังรายละเอียดในตารางที่ 15

ตารางที่ 15 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทของอิหม่ามในการจัดการศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในจังหวัดนราธิวาส ด้านงานกิจกรรมนักเรียน

บทบาทของอิหม่ามด้านกิจกรรมนักเรียน	\bar{X}	SD	ระดับบทบาท
24. จัดกิจกรรมกีฬาภายในศูนย์ฯ (ตาดีกา)	3.72	1.01	มาก
25. จัดกิจกรรมส่งเสริมความซื่อสัตย์	3.83	.95	มาก
26. จัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม	3.90	.90	มาก
27. จัดให้มีการตรวจสุขภาพของผู้เรียน	3.68	.97	มาก
28. จัดหาทุนช่วยเหลือเด็กขาดแคลน	3.58	1.01	มาก
29. ติดตามดูแลความประพฤติของผู้เรียนในศูนย์ฯ (ตาดีกา)	3.60	1.06	มาก
30. ยกย่องและให้รางวัลผู้เรียนที่เรียนดี/ประพฤติดี	3.88	1.12	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	3.74	.71	มาก

จากตารางที่ 15 พบว่า บทบาทของอิหม่ามในการจัดการศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในจังหวัดนราธิวาส ด้านกิจกรรมนักเรียน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ข้อ 26 จัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ($\bar{x}=3.90$, $SD=.90$) รองลงมาข้อ 30 ยกย่องและให้รางวัลผู้เรียนที่เรียนดี/ประพฤติดี ($\bar{x}=3.88$, $SD=1.12$) และข้อ 25 จัดกิจกรรมส่งเสริมความซื่อสัตย์ ($\bar{x}=3.83$, $SD=.95$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือข้อ 28 จัดหาทุนช่วยเหลือเด็กขาดแคลน ($\bar{x}=3.58$, $SD=1.01$)

4.3.5 ด้านความสัมพันธ์ชุมชน ปรากฏผลดังรายละเอียดในตารางที่ 16

ตารางที่ 16 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทของอิหม่ามในการจัดการศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในจังหวัดนราธิวาส ด้านความสัมพันธ์ชุมชน

บทบาทของอิหม่ามด้านความสัมพันธ์ชุมชน	\bar{X}	SD	ระดับบทบาท
31. ประชาสัมพันธ์กิจกรรมของศูนย์ฯ(ตาดีกา)ให้ประชาชนทราบ	4.02	.93	มาก
32. เชิญชวนให้ประชาชนร่วมกิจกรรมของศูนย์ (ตาดีกา)	4.06	.78	มาก
33. เป็นสื่อกลางสร้างความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนกับศูนย์ฯ(ตาดีกา)	4.01	.83	มาก
34. ติดต่อประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนเพื่อช่วยเหลือศูนย์ฯ(ตาดีกา)	3.73	1.02	มาก
35. จัดกิจกรรมร่วมกับชุมชนหรือองค์กร	3.88	.98	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	3.94	.78	มาก

จากตารางที่ 16 พบว่า บทบาทของอิหม่ามในการจัดการศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในจังหวัดนราธิวาส ด้านความสัมพันธ์ชุมชน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ข้อ 32 เชิญชวนให้ประชาชนร่วมกิจกรรมของศูนย์ (ตาดีกา) ($\bar{x}=4.06$, $SD=.78$) รองลงมาข้อ 31 ประชาสัมพันธ์กิจกรรมของศูนย์ฯ(ตาดีกา)ให้ประชาชนทราบ ($\bar{x}=4.02$, $SD=.93$) และข้อ 33 เป็นสื่อกลางสร้างความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนกับศูนย์ฯ(ตาดีกา) ($\bar{x}=4.01$, $SD=.83$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือข้อ 34 ติดต่อประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน เพื่อช่วยเหลือศูนย์ฯ(ตาดีกา) ($\bar{x}=3.73$, $SD=1.02$)

4.4 การวิเคราะห์ข้อมูลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำของอิหม่ามในการจัดการศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในจังหวัดนราธิวาส จำแนกตามตัวแปร อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการบริหารศูนย์ และขนาดของศูนย์

4.4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำของอิหม่ามในการจัดการศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในจังหวัดนราธิวาส ตามตัวแปรอายุ ปรากฏผลรายละเอียดในตารางที่ 17

ตารางที่ 17 เปรียบเทียบภาวะผู้นำของอิหม่ามในการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในจังหวัดนราธิวาส ตามตัวแปรอายุ

ภาวะผู้นำของอิหม่าม ในการจัดการศูนย์ฯ (ตาดีกา)	อายุ										F	Sig.
	ต่ำกว่า 31 ปี		31-40 ปี		41-50 ปี		51-60 ปี		61 ปีขึ้นไป			
	\bar{x}	SD	\bar{x}	SD	\bar{x}	SD	\bar{x}	SD	\bar{x}	SD		
1. ด้านความรับผิดชอบ	3.93	.43	3.78	.61	3.73	.83	3.98	.61	4.22	.47	4.661	.001**
2. ด้านวิสัยทัศน์กว้างไกล	3.44	.57	3.60	.69	3.58	.71	3.86	.65	4.38	.52	13.885	.000**
3. ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม	3.63	.55	3.63	.73	3.62	.81	4.03	.74	4.16	.63	5.733	.000**
4. ด้านกระบวนการควบคุม	3.52	.47	3.67	.80	3.52	.64	3.99	.69	4.00	.54	6.969	.000**
รวม	3.63	.42	3.67	.68	3.61	.69	3.96	.58	4.19	.41	8.900	.000**

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 17 พบว่า ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำของอิหม่ามในการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในจังหวัดนราธิวาส ตามตัวแปรอายุต่างกัน ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 ซึ่งผลการทดสอบเปรียบเทียบเชิงพหุคูณ พบว่าภาวะผู้นำของอิหม่ามในการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในจังหวัดนราธิวาส ตามตัวแปรอายุต่างกัน อยู่ในระดับมากที่สุดคือ อายุ 61 ปีขึ้นไป ($\bar{x}=4.19$, $SD=.41$) รองลงมาอายุ 51-60 ปี ($\bar{x}=3.96$, $SD=.58$) และอายุ 31-40 ปี ($\bar{x}=3.67$, $SD=.68$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ภาวะผู้นำของอิหม่ามในการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในจังหวัดนราธิวาส ที่มีอายุต่างกัน มีภาวะผู้นำในการจัดการศึกษาด้านความรับผิดชอบ ด้านวิสัยทัศน์กว้างไกล ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม และด้านกระบวนการควบคุม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกด้าน เมื่อทดสอบความแตกต่างกันระหว่างอายุต่างกันในคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ (Sheffe) ปรากฏผลดังตารางที่ 18

ตารางที่ 18 เปรียบเทียบความแตกต่างภาวะผู้นำของอิหม่ามในการจัดการศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในจังหวัดนครราชสีมา ตามตัวแปรอายุด้วยวิธีของเซฟเฟ

อายุ	ค่าเฉลี่ย	อายุ				
		ต่ำกว่า 31 ปี	31-40 ปี	41-50 ปี	51-60 ปี	61 ปีขึ้นไป
ต่ำกว่า 31 ปี	3.63					
			-0.039 (1.000)	.016 (1.000)	-.335 (.772)	-.559 (.303)
31-40 ปี	3.67	.039 (1.000)		.056 (.999)	-.295 (.591)	-.520 (.088)
41-50 ปี	3.61	-.016 (1.000)	-.056 (.999)		-.351** (.009)	-.576 (.103)
51-60 ปี	3.96	.335 (.772)	.295 (.591)	.351** (.009)		-.224 (.304)
61 ปีขึ้นไป	4.19	.559 (.303)	.520 (.088)	.576** (.000)	.224 (.304)	

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 18 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ ภาวะผู้นำของอิหม่ามในการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในจังหวัดนครราชสีมา ตามตัวแปรอายุด้วยวิธีของเซฟเฟ (Sheffe) พบว่า คู่ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ อายุ 41-50 ปี กับ 51-60 ปี และอายุ 61 ปีขึ้นไป กับอายุ 41-50 ปี

4.4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำของอิหม่ามในการจัดการศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในจังหวัดนครราชสีมา ตามตัวแปรวุฒิการศึกษาศาสนาและสามัญ

4.4.2.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำของอิหม่ามในการจัดการศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในจังหวัดนครราชสีมา ตามตัวแปรวุฒิการศึกษาศาสนา ปรากฏผลรายละเอียดในตารางที่ 19

ตารางที่ 19 เปรียบเทียบภาวะผู้นำของอิหม่ามในการจัดการศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในจังหวัดนครราชสีมา ตามตัวแปรวุฒิการศึกษาศาสนา

ภาวะผู้นำของอิหม่ามในการจัดการศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา)	วุฒิการศึกษาศาสนา														F	Sig.
	อิสลามศึกษา ตอนต้น (อับตีดาอีย)		อิสลามศึกษา ตอนกลาง (มูตะวัชชิต)		อิสลามศึกษา ตอนปลาย (ซานาเวีย)		สถาบันศึกษา ปอเนาะ		ปริญญาตรี		สูงกว่า ปริญญาตรี		อื่นๆ			
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD		
1. ด้านความรับผิดชอบ	4.14	.65	3.98	.59	3.84	.81	3.88	.60	4.19	.60	3.20	.69	3.90	.20	2.172	.047*
2. ด้านวิสัยทัศน์กว้างไกล	4.02	.82	3.67	.55	3.68	.80	3.92	.60	4.20	.64	2.83	.86	4.08	.16	4.387	.000**
3. ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม	4.15	.78	3.92	.60	3.72	.81	3.97	.74	3.93	.78	2.93	.57	4.55	.10	2.407	.028*
4. ด้านกระบวนการควบคุม	3.95	.40	3.78	.57	3.60	.66	3.82	.67	4.04	.74	3.38	.38	4.66	.33	3.551	.002**
รวม	4.07	.62	3.84	.53	3.71	.70	3.90	.59	4.09	.52	3.08	.63	4.30	.01	3.198	.005**

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 19 พบว่า ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำของอิหม่ามในการจัดการศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในจังหวัดนราธิวาส ตามตัวแปรวุฒิการศึกษาศาสนาต่างกัน ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 ซึ่งผลการทดสอบเปรียบเทียบเชิงพหุคูณ พบว่า ภาวะผู้นำของอิหม่ามในการจัดการศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในจังหวัดนราธิวาส ตามตัวแปรวุฒิการศึกษาศาสนา อยู่ในระดับมากที่สุดคือ วุฒิการศึกษาอื่นๆ ($\bar{x}=4.30$, $SD=.01$) รองลงมาปริญญาตรี ($\bar{x}=4.09$, $SD=.52$) และอิสลามศึกษาตอนต้น(อับตีดาอีย) ($\bar{x}=4.07$, $SD=.62$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ภาวะผู้นำของอิหม่ามในการจัดการศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด(ตาดีกา)ในจังหวัดนราธิวาส ที่มีวุฒิการศึกษาศาสนาต่างกัน มีภาวะผู้นำในการจัดการศึกษาด้านความรับผิดชอบ ด้านวิสัยทัศน์กว้างไกล ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม และด้านกระบวนการควบคุม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกด้าน เมื่อทดสอบความแตกต่างกันระหว่างอายุต่างกันที่ละคู่ด้วยวิธีของเซฟเฟ่ ปรากฏผลดังตารางที่ 20

ตารางที่ 20 เปรียบเทียบความแตกต่างภาวะผู้นำของอิหม่ามในการจัดการศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในจังหวัดนราธิวาส ตามตัวแปรวุฒิการศึกษาศาสนาด้วยวิธีของเซฟเฟ่

วุฒิการศึกษาศาสนา	วุฒิการศึกษาศาสนา							
	ค่าเฉลี่ย	อิสลามศึกษา ตอนต้น (อับตีดาอีย)	อิสลามศึกษา ตอนกลาง (มุตะวัชชิต)	อิสลามศึกษา ตอนปลาย (ชานาวีย)	สถาบันศึกษา ปอเนาะ	ปริญญาตรี	สูงกว่า ปริญญาตรี	อื่นๆ
อิสลามศึกษาตอนต้น (อับตีดาอีย)	4.07		.228 (.226)	.357* (.029)	.168 (.298)	-.025 (.884)	.981* (.011)	-.229 (.498)
อิสลามศึกษาตอนกลาง (มุตะวัชชิต)	3.84	-.228 (.226)		.129 (.361)	-.059 (.671)	-.253 (.097)	.753* (.045)	-.457 (.165)
อิสลามศึกษาตอนปลาย (ชานาวีย)	3.71	-.357* (.029)	-.129 (.361)		-.188 (.069)	-.382* (.002)	.624 (.085)	-.586 (.064)
สถาบันศึกษาปอเนาะ	3.90	-.168 (.298)	.059 (.671)	.188 (.069)		-.193 (.102)	.813* (.025)	-.398 (.207)
ปริญญาตรี	4.09	.025 (.884)	.253 (.097)	.382* (.002)	.193 (.102)		1.006* (.006)	-.204 (.524)
สูงกว่าปริญญาตรี	3.08	-.981* (.011)	-.753* (.045)	-.624 (.085)	-.813* (.025)	-1.006** (.006)		-1.211* (.010)
อื่นๆ	4.30	.229 (.498)	.457 (.165)	.586 (.064)	.398 (.207)	.204 (.524)	1.211* (.010)	

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 20 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ ภาวะผู้นำของอิหม่ามในการจัดการศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในจังหวัดนราธิวาส ตามตัวแปรวุฒิการศึกษา ศาสนาด้วยวิธีของเชฟเฟ (Sheffe) พบว่า คู่ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ วุฒิกการศึกษาอิสลามศึกษาตอนต้น (อับติดาอีย์) กับอิสลามศึกษาตอนปลาย (ชานาวีย์) อิสลามศึกษาตอนต้น (อับติดาอีย์) กับสูงกว่าปริญญาตรี อิสลามศึกษาตอนกลาง (มูตะวัชชิต) กับสูงกว่าปริญญาตรี อิสลามศึกษาตอนปลาย (ชานาวีย์) กับปริญญาตรี สถาบันศึกษาปอเนาะกับสูงกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรีกับสูงกว่าปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรีกับวุฒิการศึกษาอื่นๆ

4.4.2.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำของอิหม่ามในการจัดการศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในจังหวัดนราธิวาส ตามตัวแปรวุฒิการศึกษาสามัญปรากฏผลรายละเอียดในตารางที่ 21

Prince of Songkla University
Pattani Campus

ตารางที่ 21 เปรียบเทียบภาวะผู้นำของอิหม่ามในการจัดการศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในจังหวัดนครราชสีมา ตามตัวแปรวุฒิการศึกษาสามัญ

ภาวะผู้นำของอิหม่ามในการจัดการ ศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา)	วุฒิการศึกษาสามัญ														F	Sig.
	ประถมศึกษา		มัธยมศึกษา ตอนต้น		มัธยมศึกษา ตอนปลาย		อนุปริญญา หรือเทียบเท่า		ปริญญาตรี		สูงกว่า ปริญญาตรี		อื่นๆ			
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD		
1. ด้านความรับผิดชอบ	4.08	.74	3.7	.78	3.94	.74	3.79	.42	4.17	.48	3.30	.69	4.40	.28	3.368	.003**
2. ด้านวิสัยทัศน์กว้างไกล	4.01	.71	3.60	.61	3.73	.74	3.78	.51	4.32	.56	3.16	.93	4.00	.47	7.114	.000**
3. ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม	4.18	.71	3.56	.95	3.93	.77	3.64	.51	4.10	.64	3.20	.77	4.30	.14	4.638	.000**
4. ด้านกระบวนการควบคุม	3.85	.63	3.55	.69	3.63	.65	4.02	.46	4.17	.66	3.27	.67	4.00	.23	6.061	.000**
รวม	4.03	.62	3.62	.70	3.81	.65	3.81	.41	4.19	.45	3.23	.74	4.17	.14	5.638	.000**

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 21 พบว่า ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำของอิหม่ามในการจัดการศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด(ตาดีกา)ในจังหวัดนราธิวาส ตามตัวแปรวุฒิการศึกษาสามัญต่างกัน ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 ซึ่งผลการทดสอบเปรียบเทียบเชิงพหุคูณ พบว่า ภาวะผู้นำของอิหม่ามในการจัดการศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด(ตาดีกา)ในจังหวัดนราธิวาส ตามตัวแปรวุฒิการศึกษาสามัญต่างกัน อยู่ในระดับมากที่สุดคือ วุฒิมัธยมศึกษาปริญญาตรี($\bar{x}=4.19$, $SD=.45$) รองลงมาวุฒิมัธยมศึกษาอื่นๆ ($\bar{x}=4.17$, $SD=.14$) และประถมศึกษาหรือเทียบเท่า ($\bar{x}=4.03$, $SD=.62$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ภาวะผู้นำของอิหม่ามในการจัดการศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด(ตาดีกา)ในจังหวัดนราธิวาส ที่มีวุฒิการศึกษาสามัญต่างกัน มีภาวะผู้นำในการจัดการศึกษาด้านความรับผิดชอบ ด้านวิสัยทัศน์กว้างไกล ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม และด้านกระบวนการควบคุม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกด้าน เมื่อทดสอบความแตกต่างกันระหว่างอายุต่างกันที่ละคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ้ (Sheffe) ปรากฏผลดังตารางที่ 22

Prince of Songkla University
Pattani Campus

ตารางที่ 22 เปรียบเทียบความแตกต่างภาวะผู้นำของอิหม่ามในการจัดการศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในจังหวัดนราธิวาส ตามตัวแปรวุฒิ การศึกษาสามัญด้วยวิธีของเซฟเฟ

วุฒิการศึกษาสามัญ	วุฒิการศึกษาสามัญ							
	ค่าเฉลี่ย	ประถมศึกษา หรือ เทียบเท่า	มัธยมศึกษา ตอนต้น หรือเทียบเท่า	มัธยมศึกษา ตอนปลาย หรือเทียบเท่า	อนุปริญญา หรือเทียบเท่า	ปริญญาตรี	สูงกว่า ปริญญาตรี	อื่นๆ
ประถมศึกษาหรือ เทียบเท่า	4.03		.415 (.215)	.222 (.757)	.224 (.882)	-.156 (.963)	.802 (.069)	-.138 (1.000)
มัธยมศึกษาตอนต้น หรือเทียบเท่า	3.62	-.415 (.215)		-.193 (.878)	-.191 (.948)	-.572** (.007)	.386 (.842)	-.553 (.949)
มัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเทียบเท่า	3.81	-.222 (.757)	.1931 (.878)		.001 (1.000)	-.379 (.064)	.579 (.338)	-.360 (.994)
อนุปริญญา หรือเทียบเท่า	3.81	-.224 (.882)	.191 (.948)	-.001 (1.000)		-.380 (.255)	.578 (.425)	-.362 (.994)
ปริญญาตรี	4.19	.156 (.963)	.572** (.007)	.379 (.064)	.380 (.255)		.959** (.008)	.018 (1.000)
สูงกว่า ปริญญาตรี	3.23	-.802 (.069)	-.386 (.842)	-.579 (.338)	-.578 (.425)	-.959** (.008)		-.940 (.677)
อื่นๆ	4.17	.138 (1.000)	.553 (.949)	.360 (.994)	.362 (.994)	-.018 (1.000)	.940 (.677)	

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 22 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ ภาวะผู้นำของอิหม่ามในการจัดการศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในจังหวัดนครราชสีมา ตามตัวแปรวุฒิการศึกษา ตามด้วยวิธีของเซฟเฟ (Sheffe) พบว่า คู่ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ วุฒิการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่ากับปริญญาตรี และปริญญาตรีกับสูงกว่าปริญญาตรี

4.4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำของอิหม่ามในการจัดการศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด(ตาดีกา)ในจังหวัดนครราชสีมา ตามตัวแปรประสบการณ์การบริหารศูนย์ฯ(ตาดีกา) ปรากฏผลรายละเอียดในตารางที่ 23

ตารางที่ 23 เปรียบเทียบภาวะผู้นำของอิหม่ามในการจัดการศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในจังหวัดนครราชสีมา ตามตัวแปรประสบการณ์การบริหารศูนย์ฯ(ตาดีกา)

ภาวะผู้นำของอิหม่ามในการจัดการศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา)	ประสบการณ์การบริหารศูนย์ฯ (ตาดีกา)						F	Sig.
	1 – 5 ปี		6 – 10 ปี		11 ปีขึ้นไป			
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD		
1. ด้านความรับผิดชอบ	4.00	.50	3.98	.77	3.93	.67	.165	.848
2. ด้านวิสัยทัศน์กว้างไกล	3.85	.56	3.91	.78	3.86	.71	.084	.919
3. ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม	4.06	.68	4.01	.84	3.83	.75	1.697	.186
4. ด้านกระบวนการควบคุม	4.05	.59	3.84	.75	3.77	.66	1.814	.165
รวม	3.99	.49	3.93	.73	3.85	.61	.761	.468

จากตารางที่ 23 พบว่า ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำของอิหม่ามในการจัดการศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในจังหวัดนครราชสีมา ตามตัวแปรประสบการณ์การบริหารศูนย์ฯ (ตาดีกา) ต่างกัน ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งผลการเปรียบเทียบ พบว่า ภาวะผู้นำของอิหม่ามในการจัดการศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในจังหวัดนครราชสีมา ตามตัวแปรประสบการณ์การบริหารศูนย์ฯ (ตาดีกา) อยู่ในระดับมากที่สุดคือ ประสบการณ์บริหารศูนย์ฯ(ตาดีกา) 1-5 ปี ($\bar{x}=3.99$, $SD=.49$) รองลงมา 6-10 ปี ($\bar{x}=3.93$, $SD=.73$) และ 11 ปีขึ้นไป ($\bar{x}=3.85$, $SD=.61$) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ภาวะผู้นำของอิหม่ามในการจัดการศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในจังหวัดนครราชสีมา ที่มีประสบการณ์บริหารศูนย์ฯ(ตาดีกา)ต่างกัน มีภาวะผู้นำในการจัดการด้านความรับผิดชอบ ด้านวิสัยทัศน์กว้างไกล ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม และด้านกระบวนการควบคุม ไม่แตกต่างกัน

4.4.4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำของอิหม่ามในการจัดการศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในจังหวัดนครราชสีมา ตามตัวแปรขนาดของศูนย์ฯ(ตาดีกา)ที่อิหม่ามปฏิบัติหน้าที่ ปรากฏผลรายละเอียดในตารางที่ 24

ตารางที่ 24 เปรียบเทียบภาวะผู้นำของอิหม่ามในการจัดการศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในจังหวัดนครราชสีมา ตามตัวแปรขนาดของศูนย์ฯ(ตาดีกา)ที่อิหม่ามปฏิบัติหน้าที่

ภาวะผู้นำของอิหม่ามในการจัดการศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา)	ขนาดของศูนย์ฯ (ตาดีกา) ที่อิหม่ามปฏิบัติหน้าที่						F	Sig.
	ขนาดใหญ่		ขนาดกลาง		ขนาดเล็ก			
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD		
1. ด้านความรับผิดชอบ	4.25	.77	3.94	.64	3.79	.62	7.22	.001*
2. ด้านวิสัยทัศน์กว้างไกล	4.00	.78	3.84	.65	3.83	.75	.90	.405
3. ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม	4.08	.92	3.90	.70	3.78	.74	2.20	.112
4. ด้านกระบวนการควบคุม	3.86	.73	3.83	.67	3.75	.65	.50	.607
รวม	4.05	.74	3.88	.58	3.79	.60	2.53	.081

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 24 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำของอิหม่ามในการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในจังหวัดนครราชสีมา ตามตัวแปรขนาดของศูนย์ฯ(ตาดีกา) ที่อิหม่ามปฏิบัติหน้าที่ต่างกัน ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งผลการทดสอบเปรียบเทียบ พบว่า ภาวะผู้นำของอิหม่ามในการจัดการศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด(ตาดีกา)ในจังหวัดนครราชสีมา ตามตัวแปรขนาดของศูนย์ฯ(ตาดีกา) อยู่ในระดับมากที่สุดคือ ศูนย์ฯ(ตาดีกา) ขนาดใหญ่ (\bar{x} =4.05, SD=.74) รองลงมาขนาดกลาง (\bar{x} =3.88, SD=.58) และขนาดเล็ก (\bar{x} =3.79, SD=.60)

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ภาวะผู้นำของอิหม่ามในการจัดการศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด(ตาดีกา)ในจังหวัดนราธิวาส ที่ปฏิบัติหน้าที่ในขนาดของศูนย์ฯ(ตาดีกา) ต่างกัน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เฉพาะด้านความรับผิดชอบ ส่วนด้านวิสัยทัศน์กว้างไกล ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม และด้านกระบวนการควบคุม ไม่แตกต่างกัน

4.5 การวิเคราะห์ข้อมูลการเปรียบเทียบบทบาทของอิหม่ามในการจัดการศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในจังหวัดนราธิวาส จำแนกตามตัวแปร อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการบริหารศูนย์ และขนาดของศูนย์

4.5.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการเปรียบเทียบบทบาทของอิหม่ามในการจัดการศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในจังหวัดนราธิวาส ตามตัวแปรอายุ ปรากฏผลรายละเอียดในตารางที่ 25

ตารางที่ 25 เปรียบเทียบบทบาทของอิหม่ามในการจัดการศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในจังหวัดนราธิวาส ตามตัวแปรอายุ

บทบาทของอิหม่ามในการจัด การศูนย์การศึกษาอิสลาม ประจำมัสยิด (ตาดีกา)	อายุ										F	Sig.
	ต่ำกว่า 31 ปี		31 – 40 ปี		41 – 50 ปี		51 – 60 ปี		61 ปีขึ้นไป			
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD		
1. ด้านงานวิชาการ	3.31	.81	3.18	.58	3.53	.79	3.74	.67	4.12	.58	8.645	.000**
2. ด้านงานบุคคล	3.30	.49	3.34	.95	3.63	.82	3.76	.81	3.97	.72	2.807	.026*
3. ด้านงานธุรการและการเงิน	3.27	.49	3.11	.95	3.45	.80	3.63	.71	3.79	.74	3.208	.014**
4. ด้านงานกิจกรรมผู้เรียน	3.47	.78	3.17	.87	3.54	.59	3.75	.72	4.14	.64	9.096	.000**
5. ด้านความสัมพันธ์ชุมชน	3.33	.917	3.41	.73	3.81	.81	4.09	.72	4.08	.70	4.333	.002**
รวม	3.34	.67	3.24	.76	3.59	.69	3.79	.64	4.02	.52	6.363	.000**

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 25 พบว่า ผลการเปรียบเทียบบทบาทของอิหม่ามในการจัดการศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในจังหวัดนครราชสีมา ตามตัวแปรอายุต่างกัน ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 ซึ่งผลการทดสอบเปรียบเทียบเชิงพหุคูณ พบว่าบทบาทของอิหม่ามในการจัดการศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด(ตาดีกา)ในจังหวัดนครราชสีมาตามตัวแปรอายุต่างกัน อยู่ในระดับมากที่สุดคือ อายุ 61 ปีขึ้นไป ($\bar{x}=4.02$, $SD=.52$) รองลงมาอายุ 51-60 ปี ($\bar{x}=3.79$, $SD=.64$) และอายุ 41-50 ปี ($\bar{x}=3.59$, $SD=.69$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า บทบาทของอิหม่ามในการจัดการศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในจังหวัดนครราชสีมา ที่มีอายุต่างกัน มีบทบาทในการจัดการศึกษาด้านงานวิชาการ ด้านงานบุคคล ด้านงานธุรการและการเงิน ด้านงานกิจกรรมผู้เรียน และด้านความสัมพันธ์ชุมชน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทุกด้าน เมื่อทดสอบความแตกต่างกันระหว่างอายุต่างกันที่ละคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ (Sheffe) ปรากฏผลดังตารางที่ 26

ตารางที่ 26 เปรียบเทียบความแตกต่างบทบาทของอิหม่ามในการจัดการศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในจังหวัดนครราชสีมา ตามตัวแปรอายุด้วยวิธีของเชฟเฟ

อายุ	ค่าเฉลี่ย	อายุ				
		ต่ำกว่า 31 ปี	31-40 ปี	41-50 ปี	51-60 ปี	61 ปีขึ้นไป
ต่ำกว่า 31 ปี	3.34		.096 (.999)	-.253 (.929)	-.454 (.594)	-.680 (.197)
31-40 ปี	3.24	-.096 (.999)		-.349 (.513)	-.550 (.087)	-.777** (.005)
41-50 ปี	3.59	.253 (.929)	.349 (.513)		-.200 (.430)	-.427** (.007)
51-60 ปี	3.79	.454 (.594)	.550 (.087)	.200 (.430)		-.226 (.386)
61 ปีขึ้นไป	4.02	.680 (.197)	.777** (.005)	.427** (.007)	.226 (.386)	

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 26 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ บทบาทของอิหม่ามในการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในจังหวัดนราธิวาส ตามตัวแปรอายุด้วยวิธีของเชฟเฟ้ (Sheffe) พบว่า คู่ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ อายุ 31-40 ปี กับ 61 ปีขึ้นไป และอายุ 41-50 ปี กับอายุ 61 ปีขึ้นไป

4.5.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการเปรียบเทียบบทบาทของอิหม่ามในการจัดการศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในจังหวัดนราธิวาส ตามตัวแปรวุฒิการศึกษาและสามัญ

4.5.2.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการเปรียบเทียบบทบาทของอิหม่ามในการจัดการศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในจังหวัดนราธิวาส ตามตัวแปรวุฒิการศึกษา ศาสนา ปรากฏผลรายละเอียดในตารางที่ 27

Prince of Songkla University
Pattani Campus

ตารางที่ 27 เปรียบเทียบบทบาทของอิหม่ามในการจัดการศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในจังหวัดนราธิวาส ตามตัวแปรวุฒิการศึกษาศาสนา

บทบาทของอิหม่ามในการจัดการ ศูนย์การศึกษาอิสลามประจำ มัสยิด (ตาดีกา)	วุฒิการศึกษาศาสนา														F	Sig.
	อิสลามศึกษา ตอนต้น (อับตีดาอีย)		อิสลามศึกษา ตอนกลาง (มุตะวัชชิต)		อิสลามศึกษา ตอนปลาย (ชานาวีรีย)		สถาบันศึกษา ปอเนาะ		ปริญญาตรี		สูงกว่า ปริญญาตรี		อื่นๆ			
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD		
1. ด้านงานวิชาการ	3.67	.89	3.89	.44	3.61	.82	3.79	.69	3.76	.76	3.03	.75	3.65	.10	1.066	.384
2. ด้านงานบุคคล	3.62	1.05	3.94	.49	3.72	.81	3.79	.83	3.66	.84	2.76	.57	3.67	.21	1.193	.311
3. ด้านงานธุรการและการเงิน	3.40	.96	3.86	.68	3.56	.81	3.63	.69	3.48	.81	2.72	.67	3.20	.41	1.685	.126
4. ด้านงานกิจกรรมผู้เรียน	3.56	.85	3.86	.47	3.71	.65	3.86	.74	3.65	.83	2.85	.24	3.50	.14	1.673	.129
5. ด้านความสัมพันธ์ชุมชน	3.76	.76	4.06	.74	4.15	.81	3.80	.73	3.89	.82	3.60	.34	3.60	.00	1.789	.102
รวม	3.60	.81	3.92	.54	3.75	.68	3.77	.66	3.69	.68	2.99	.51	3.52	.17	1.219	.297

จากตารางที่ 27 พบว่า ผลการเปรียบเทียบบทบาทของอิหม่ามในการจัดการศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในจังหวัดนราธิวาส ตามตัวแปรวุฒิการศึกษาศาสนาต่างกัน ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งผลการทดสอบเปรียบเทียบ พบว่า บทบาทของอิหม่ามในการจัดการศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในจังหวัดนราธิวาส ตามตัวแปรวุฒิการศึกษาศาสนา อยู่ในระดับมากที่สุดคือ วุฒิกการศึกษาอิสลามศึกษาตอนกลาง (มุดะวีซซิด) ($\bar{x}=3.92$, $SD=.54$) รองลงมาสถาบันศึกษาปอเนาะ ($\bar{x}=3.77$, $SD=.66$) และอิสลามศึกษาตอนปลาย (ชานาวิย) ($\bar{x}=3.75$, $SD=.68$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า บทบาทของอิหม่ามในการจัดการศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในจังหวัดนราธิวาส ที่มีวุฒิการศึกษาศาสนาต่างกัน มีบทบาทในการจัดการศึกษาด้านความรับผิดชอบ ด้านวิสัยทัศน์กว้างไกล ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม และด้านกระบวนการควบคุม ไม่แตกต่างกัน

4.5.2.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการเปรียบเทียบบทบาทของอิหม่ามในการจัดการศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในจังหวัดนราธิวาส ตามตัวแปรวุฒิการศึกษาสามัญ ปรากฏผลรายละเอียดในตารางที่ 28

ตารางที่ 28 เปรียบเทียบบทบาทของอิหม่ามในการจัดการศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในจังหวัดนราธิวาส ตามตัวแปรวุฒิการศึกษามัธยมศึกษา

บทบาทของอิหม่ามในการจัดการ ศูนย์การศึกษาอิสลามประจำ มัสยิด (ตาดีกา)	วุฒิการศึกษามัธยมศึกษา														F	Sig.
	ประถมศึกษา หรือ เทียบเท่า		มัธยมศึกษา ตอนต้น หรือเทียบเท่า		มัธยมศึกษา ตอนปลาย หรือเทียบเท่า		อนุปริญญา หรือเทียบเท่า		ปริญญาตรี		สูงกว่า ปริญญาตรี		อื่นๆ			
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD		
1. ด้านงานวิชาการ	3.96	.65	3.35	.83	3.67	.72	3.86	.49	3.90	.76	3.10	.62	3.45	.49	4.059	.001**
2. ด้านงานบุคคล	4.10	.57	3.47	.86	3.69	.74	3.78	.72	3.79	.95	3.00	.83	3.78	.30	3.124	.006**
3. ด้านงานธุรการและการเงิน	3.84	.73	3.31	.75	3.50	.80	3.73	.54	3.66	.82	3.08	.67	3.50	.30	2.371	.031*
4. ด้านงานกิจกรรมผู้เรียน	3.87	.55	3.41	.78	3.65	.61	4.03	.54	3.92	.88	3.08	.67	3.50	.30	4.446	.000**
5. ด้านความสัมพันธ์ชุมชน	4.10	.62	4.04	.90	3.84	.86	3.92	.56	4.02	.76	3.37	.70	3.20	.56	1.703	.121
รวม	3.79	.53	3.52	.76	3.67	.65	3.86	.48	3.86	.72	3.13	.69	3.42	.52	3.249	.004**

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 28 ผลการเปรียบเทียบบทบาทของอิหม่ามในการจัดการศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในจังหวัดนราธิวาส ตามตัวแปรวุฒิการศึกษาสามัญต่างกัน ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งผลการทดสอบเปรียบเทียบเชิงพหุคูณ พบว่า บทบาทของอิหม่ามในการจัดการศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด(ตาดีกา)ในจังหวัดนราธิวาส ตามตัวแปรวุฒิการศึกษาสามัญต่างกัน อยู่ในระดับมากที่สุดคือ วุฒิการศึกษาปริญญาตรี ($\bar{x}=3.86$, $SD=.72$) รองลงมาวุฒิการศึกษาอนุปริญญาหรือเทียบเท่า ($\bar{x}=3.86$, $SD=.48$) และประถมศึกษาหรือเทียบเท่า ($\bar{x}=3.79$, $SD=.53$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า บทบาทของอิหม่ามในการจัดการศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในจังหวัดนราธิวาส ที่มีวุฒิการศึกษาสามัญต่างกัน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในด้านงานวิชาการ ด้านงานบุคคล ด้านงานกิจกรรมผู้เรียน และด้านงานธุรการและการเงิน ส่วนด้านความสัมพันธ์ชุมชนไม่แตกต่างกัน เมื่อทดสอบความแตกต่างกันระหว่างอายุต่างกันในแต่ละคู่ด้วยวิธีของเซฟเฟ (Sheffe) ปรากฏผลดังตารางที่ 29

Prince of Songkla University
Pattani Campus

ตารางที่ 29 เปรียบเทียบความแตกต่างบทบาทของอิหม่ามในการจัดการศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในจังหวัดนราธิวาส ตามตัวแปรวุฒิการศึกษาสามัญด้วยวิธีของเซฟเฟ (Sheffe)

วุฒิการศึกษาสามัญ	วุฒิการศึกษาสามัญ							
	ค่าเฉลี่ย	ประถมศึกษา หรือ เทียบเท่า	มัธยมศึกษา ตอนต้น หรือเทียบเท่า	มัธยมศึกษา ตอนปลาย หรือเทียบเท่า	อนุปริญญา หรือเทียบเท่า	ปริญญาตรี	สูงกว่า ปริญญาตรี	อื่นๆ
ประถมศึกษาหรือ เทียบเท่า	3.79		.457** (.004)	.303* (.023)	.110 (.492)	.114 (.424)	.840** (.001)	.557 (.242)
มัธยมศึกษาตอนต้น หรือเทียบเท่า	3.52	-457* (.004)		-.153 (.262)	-.347* (.035)	-.343* (.020)	.382 (.257)	.099 (.475)
มัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเทียบเท่า	3.67	-.303* (.023)	.153 (.262)		-.193 (.167)	-.189 (.115)	.536* (.028)	.253 (.589)
อนุปริญญา หรือเทียบเท่า	3.86	-.110 (.492)	.347* (.035)	.193 (.167)		.004 (.977)	.729** (.005)	.447 (.349)
ปริญญาตรี	3.86	-.114 (.424)	.343* (.020)	.189 (.115)	-.004 (.977)		.725* (.004)	.443 (.348)
สูงกว่า ปริญญาตรี	3.13	-.840** (.001)	-.382 (.139)	-.536* (.028)	-.729** (.005)	-.725** (.004)		-.282 (.585)
อื่นๆ	3.42	-.557 (.242)	-.099 (.834)	-.253 (.589)	-.447 (.349)	-.443 (.348)	.282 (.585)	

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 29 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ บทบาทของอิหม่ามในการจัดการศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในจังหวัดนครราชสีมา ตามตัวแปรวุฒิการศึกษา ตามัญด้วยวิธีของเซฟเฟ (Sheffe) พบว่า คู่ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ วุฒิการศึกษา ประถมศึกษาหรือเทียบเท่ากับมัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า ประถมศึกษาหรือเทียบเท่ากับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า ประถมศึกษาหรือเทียบเท่ากับสูงกว่าปริญญาตรี มัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่ากับอนุปริญญาหรือเทียบเท่า มัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่ากับปริญญาตรี อนุปริญญาหรือเทียบเท่ากับสูงกว่าปริญญาตรี มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่ากับสูงกว่าปริญญาตรี และปริญญาตรีกับสูงกว่าปริญญาตรี

4.5.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการเปรียบเทียบบทบาทของอิหม่ามในการจัดการศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในจังหวัดนครราชสีมา ตามตัวแปรประสบการณ์การบริหารศูนย์ฯ (ตาดีกา) ปรากฏผลรายละเอียดในตารางที่ 30

ตารางที่ 30 เปรียบเทียบบทบาทของอิหม่ามในการจัดการศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในจังหวัดนครราชสีมา ตามตัวแปรประสบการณ์การบริหารศูนย์ฯ (ตาดีกา)

บทบาทของอิหม่ามในการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา)	ประสบการณ์การบริหารศูนย์ฯ (ตาดีกา)						F	Sig.
	1 – 5 ปี		6 – 10 ปี		11 ปีขึ้นไป			
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD		
1. ด้านงานวิชาการ	3.43	.66	3.85	.81	3.72	.71	2.544	.081
2. ด้านงานบุคคล	3.56	.73	3.73	.95	3.76	.77	.608	.545
3. ด้านงานธุรการและการเงิน	3.17	.63	3.64	.86	3.61	.75	3.513	.031*
4. ด้านงานกิจกรรมผู้เรียน	3.45	.68	3.74	.78	3.78	.69	2.112	.123
5. ด้านความสัมพันธ์ชุมชน	3.64	.59	4.20	.80	3.89	.77	4.920	.008**
รวม	3.45	.57	3.83	.76	3.75	.64	2.667	.072

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 30 พบว่า ผลการเปรียบเทียบบทบาทของอิหม่ามในการจัดการศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด(ตาดีกา)ในจังหวัดนราธิวาส ตามตัวแปรประสพการณ์การบริหารศูนย์ฯ (ตาดีกา) ต่างกัน ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งผลการเปรียบเทียบ พบว่า บทบาทของอิหม่ามในการจัดการศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา)ในจังหวัดนราธิวาส ตามตัวแปรประสพการณ์การบริหารศูนย์ฯ (ตาดีกา) อยู่ในระดับมากที่สุดคือ ประสพการณ์บริหารศูนย์ฯ(ตาดีกา) 6-10 ปี (\bar{x} =3.83, SD=.76) รองลงมา 11 ปีขึ้นไป (\bar{x} =3.75, SD=.64) และ 1-5 ปี(\bar{x} =3.45, SD=.57) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า บทบาทของอิหม่ามในการจัดการศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด(ตาดีกา)ในจังหวัดนราธิวาส ที่มีประสพการณ์บริหารศูนย์ฯ(ตาดีกา)ต่างกัน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในด้านธุรการการเงินและด้านความสัมพันธ์ชุมชน เมื่อทดสอบความแตกต่างกันระหว่างอายุต่างกันที่ละคู่ด้วยวิธีของเซฟเฟ (Sheffe) ปรากฏผลดังตารางที่ 31

ตารางที่ 31 เปรียบเทียบความแตกต่างบทบาทของอิหม่ามในการจัดการศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในจังหวัดนราธิวาส ตามตัวแปรประสพการณ์การบริหารศูนย์ฯ ด้วยวิธีของเซฟเฟ (Sheffe)

ประสพการณ์การบริหาร ศูนย์ฯ (ตาดีกา)	ค่าเฉลี่ย	ประสพการณ์การบริหารศูนย์ฯ (ตาดีกา)		
		1 – 5 ปี	6 – 10 ปี	11 ปีขึ้นไป
1-5 ปี	3.45		-.379* (.024)	-.302* (.044)
6-10 ปี	3.83	.379* (.024)		.077 (.469)
11 ปีขึ้นไป	3.75	.302* (.044)	-.077 (.469)	

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 31 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ บทบาทของอิหม่ามในการจัดการศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในจังหวัดนราธิวาส ตามตัวแปรวุฒิการศึกษาสามัญด้วยวิธีของเซฟเฟ (Sheffe) พบว่า คู่ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ 1-5 ปี กับ 6-10 ปี และ 1-5 ปี กับ 11 ปีขึ้นไป

4.5.4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการเปรียบเทียบบทบาทของอิหม่ามในการจัดการศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในจังหวัดนราธิวาส ตามตัวแปรขนาดของศูนย์ฯ (ตาดีกา) ที่อิหม่ามปฏิบัติหน้าที่ ปรากฏผลรายละเอียดในตารางที่ 32

ตารางที่ 32 เปรียบเทียบบทบาทอิหม่ามในการจัดการศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในจังหวัดนราธิวาส ตามตัวแปรขนาดของศูนย์ฯ (ตาดีกา) ที่อิหม่ามปฏิบัติหน้าที่

บทบาทของอิหม่ามในการจัดการ ศูนย์การศึกษาอิสลามประจำ มัสยิด (ตาดีกา)	ขนาดของศูนย์ฯ (ตาดีกา) ที่อิหม่าม ปฏิบัติหน้าที่						F	Sig.
	ขนาดใหญ่		ขนาดกลาง		ขนาดเล็ก			
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD		
1. ด้านงานวิชาการ	3.82	.94	3.71	.63	3.68	.72	.577	.563
2. ด้านงานบุคคล	3.93	.91	3.80	.73	3.54	.81	4.309	.015*
3. ด้านงานธุรการและการเงิน	3.70	.94	3.58	.74	3.49	.71	1.173	.311
4. ด้านงานกิจกรรมผู้เรียน	3.75	.84	3.73	.68	3.74	.68	.005	.995
5. ด้านความสัมพันธ์ชุมชน	3.99	.94	3.95	.71	3.89	.76	.266	.767
รวม	3.84	.88	3.76	.60	3.66	.61	1.041	.355

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 32 ผลการเปรียบเทียบบทบาทของอิหม่ามในการจัดการศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในจังหวัดนราธิวาส ตามตัวแปรขนาดของศูนย์ฯ(ตาดีกา) ที่อิหม่ามปฏิบัติต่างกัน ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งผลการทดสอบเปรียบเทียบ พบว่า บทบาทของอิหม่ามในการจัดการศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในจังหวัดนราธิวาส ตามตัวแปรขนาดของศูนย์ฯ(ตาดีกา) อยู่ในระดับมากที่สุดคือ ศูนย์ฯ(ตาดีกา) ขนาดใหญ่ (\bar{x} =3.84, SD=.88) รองลงมาขนาดกลาง (\bar{x} =3.76, SD=.60) และขนาดเล็ก (\bar{x} =3.66, SD=.61)

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า บทบาทของอิหม่ามในการจัดการศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในจังหวัดนราธิวาส ที่ปฏิบัติหน้าที่ในขนาดของศูนย์ฯ(ตาดีกา)ต่างกัน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เฉพาะด้านงานบุคคล ส่วนด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

4.6 แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำและบทบาทของอิหม่ามในการจัดการศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในจังหวัดนราธิวาส

ผลการจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการจัดการศึกษาในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) จำนวน 12 ท่าน ในวันจันทร์ ที่ 13 เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2556 ณ ห้องประชุมสำนักงานคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดนราธิวาส ได้แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำและบทบาทของอิหม่ามในการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในจังหวัดนราธิวาส ดังต่อไปนี้

ผลการเสนอแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำของอิหม่ามในการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในจังหวัดนราธิวาส มีแนวทางการพัฒนาในแต่ละด้านดังต่อไปนี้

1. ด้านความรับผิดชอบ ผลการวิจัยพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ย 3 อันดับสุดท้าย ได้แก่ ปฏิบัติหน้าที่ของอิหม่ามที่ต้องมีต่อการจัดการศึกษา ปรับปรุงการปฏิบัติงานให้ดีขึ้นอยู่เสมอ และมีความอดทนที่จะทำงานให้เสร็จแม้จะมีอุปสรรค ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มเสนอแนะแนวทางการพัฒนาดังนี้

1.1 อิหม่ามต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการจัดการศึกษาสมัยใหม่

1.2 อิหม่ามต้องวางแผนหรือจัดทำแผนระยะสั้น ระยะยาว แล้วนำมากำหนดเป็นยุทธศาสตร์เพื่อดำเนินโครงการในศูนย์ฯ (ตาดีกา)

1.3 ทั้งอิหม่ามและผู้สอนตาดีกาต้องมีความรู้ความเข้าใจซึ่งกันและกัน จึงจะทำให้การดำเนินการจัดการศึกษาในศูนย์ฯ (ตาดีกา) เป็นไปด้วยความเรียบร้อย ร่วมกันพัฒนาระบบการจัดการศึกษาภายในตาดีกา อดทนต่อปัญหาอุปสรรคต่างๆ ในการทำงาน ก็จะทำให้ผลการปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงขึ้น

1.4 อิหม่ามในฐานะประธานศูนย์ฯ (ตาดีกา) ต้องเรียนรู้เพิ่มเติมโดยการศึกษาจากศูนย์ฯ (ตาดีกา) อื่นๆ ที่ประสบความสำเร็จเพื่อนำมาเป็นข้อเปรียบเทียบและเป็นแนวทางในการพัฒนาตาดีกา ถ้าตาดีกาหยุดนิ่งอยู่กับที่ก็จะไม่มีการเปลี่ยนแปลงใดๆ เกิดขึ้น

1.5 ทางสำนักงานการศึกษาเอกชนควรอบรมให้ความรู้ความเข้าใจแก่อิหม่ามเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของอิหม่ามต่อการจัดการศึกษาตาดีกา เพราะอิหม่ามอาจไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของตนเองตามระเบียบว่าต้องทำอะไรบ้าง

2. ด้านวิสัยทัศน์กว้างไกล ผลการวิจัยพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ย 3 อันดับสุดท้าย ได้แก่ มีความรู้ความเข้าใจการเปลี่ยนแปลงของโลกในปัจจุบัน มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และมีความรู้ในวิทยาการใหม่ๆ ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มเสนอแนะแนวทางการพัฒนาดังนี้

2.1 อีหม่ามต้องมีความรู้มากกว่าบุคคลธรรมดาทั่วไป ไม่ว่าจะเป็นความรู้เกี่ยวกับภาษา วิชาการ และเทคโนโลยี เพราะการมีวิชาความรู้มากกว่าผู้อื่นนั้นเป็นองค์ประกอบหนึ่งของการเป็นผู้นำ ดังนั้นอีหม่ามจึงต้องพัฒนาตัวเองโดยการแสวงหาความรู้ใหม่ๆอยู่เสมอ

2.2 อีหม่ามมีความเชื่อถือต่อสำนักงานคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดมากที่สุด ดังนั้นทางสำนักงานฯควรหามาตรการในการกระตุ้นอีหม่ามให้รู้จักบทบาทหน้าที่ของตนมากกว่าที่เป็นอยู่

2.3 ปัจจุบันอีหม่ามตั้งความหวังในการพัฒนาตาดีกาจากสำนักงานการศึกษาเอกชนมากที่สุด ทั้งในเรื่องหลักสูตรและอื่นๆ

2.4 ทางภาครัฐควรส่งเสริมสนับสนุนให้อีหม่ามเรียนรู้วิทยาการต่างๆสมัยใหม่

3. ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม ผลการวิจัยพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ย 3 อันดับสุดท้าย ได้แก่ เปิดโอกาสให้บุคลากรเลือกวิธีการปฏิบัติงานด้วยตนเอง รับฟังความคิดเห็นของผู้ร่วมงาน/บุคลากร และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับบุคลากรเสมอ ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มเสนอแนะแนวทางการพัฒนา ดังนี้

3.1 อีหม่ามควรให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการตาดีกา โดยเฉพาะการประชุมร่วมระหว่างอีหม่าม ผู้สอน คณะกรรมการบริหารตาดีกา และตัวแทนผู้ปกครอง เพื่อให้ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะเป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการศึกษาตาดีกา

3.2 ทางสำนักงานการศึกษาเอกชนควรกำหนดให้มีการตรวจสอบบันทึกการประชุมของศูนย์ฯ(ตาดีกา) เพื่อให้ทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมอย่างเป็นรูปธรรมมากที่สุด

3.3 การได้มาซึ่งตำแหน่งของการเป็นอีหม่ามในแต่ละที่ไม่เหมือนกัน ซึ่งทุกคนที่มาดำรงตำแหน่งเป็นอีหม่ามเป็นประธานศูนย์ฯ(ตาดีกา)ตามระเบียบตาดีกาโดยอัตโนมัติ ดังนั้นทางสำนักงานคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดควรจัดทำยุทธศาสตร์หรือหลักสูตรการพัฒนาศักยภาพอีหม่ามให้รู้จักบทบาทหน้าที่ของตน โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเป็นผู้บริหารจัดการศูนย์ตาดีกา

3.4 สำนักงานการศึกษาเอกชนกับสำนักงานคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดควรมีบทบาทและทำงานร่วมกันในการพัฒนาศักยภาพอีหม่ามในการบริหารจัดการตาดีกา

4. ด้านกระบวนการควบคุม ผลการวิจัยพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ย 3 อันดับสุดท้าย ได้แก่ กระตุ้นให้ผู้ร่วมงานปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ ให้ผู้ปฏิบัติงานทำตามคำสั่ง และมอบหมายงานได้เหมาะสมกับความสามารถของบุคลากร ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มเสนอแนะแนวทางการพัฒนา ดังนี้

4.1 ทางภาครัฐควรกำหนดให้ชัดเจนว่าอิหม่ามอยู่ในสังกัดหน่วยงานใดหรือให้มีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับอิหม่ามมาจากที่เดียวในลักษณะการบูรณาการ เพราะปัจจุบันมีระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับอิหม่ามทั้งในส่วนของกระทรวงมหาดไทย กระทรวงวัฒนธรรม และ กระทรวงศึกษาธิการ ทำให้อิหม่ามสับสนในบทบาทหน้าที่ของตน

4.2 เพื่อตอบคำถามจากหลายๆฝ่ายที่ทวงถามว่า “ทำไมปัจจุบันตาดิคาพัฒนาการยังไม่รุดหน้า ไม่มีการเปลี่ยนแปลง ทั้งๆที่ภาครัฐได้ส่งเสริมสนับสนุนด้านต่างๆ” อันดับแรกหน่วยงานทั้งภาครัฐและสำนักงานคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดต้องพยายามเปิดวิสัยทัศน์การบริหารจัดการศึกษาตาดิกาให้แก่อิหม่าม เมื่ออิหม่ามมีความรู้ความเข้าใจจะได้นำไปขยายความให้ผู้สอนตาดิการับทราบและวางแผนการพัฒนาตาดิการ่วมกัน

4.3 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดอบรม สัมมนา กลุ่มย่อยแก่อิหม่ามเพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศบุคลากรในสังกัด

4.4 ทางศูนย์ตาดิกาแต่ละตำบลควรจัดตั้งทีมนิเทศซึ่งประกอบด้วยตัวแทนอิหม่ามหรือผู้สอนในแต่ละศูนย์ มาช่วยกันนิเทศการบริหารจัดการและการจัดการเรียนการสอน แล้วนำมากำหนดเป็นแนวทางการพัฒนาตาดิการ่วมกันในระดับตำบล

ผลการเสนอแนวทางการพัฒนาบทบาทของอิหม่ามในการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดิกา) ในจังหวัดนครราชสีมา มีแนวทางการพัฒนาในแต่ละด้านดังต่อไปนี้

1. ด้านงานวิชาการ ผลการวิจัยพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ย 3 อันดับสุดท้าย ได้แก่ ติดตามผลการเรียนของผู้เรียนในศูนย์ฯ (ตาดิกา) เป็นระยะๆ จัดอบรมด้านวิชาการให้ความรู้แก่เยาวชน และร่วมเป็นผู้สอนในศูนย์ฯ (ตาดิกา) ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มเสนอแนะแนวทางการพัฒนา ดังนี้

1.1 ทางสำนักงานการศึกษาเอกชนควรจัดทำคู่มือหรือแบบติดตามผลการเรียนของผู้เรียนในศูนย์ฯ(ตาดิกา) แก่อิหม่าม และให้มีการรายงานผลมายังสำนักงาน

1.2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของอิหม่ามที่ต้องมีต่อการจัดการศึกษาในชุมชน

2. ด้านงานบุคคล ผลการวิจัยพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ย 3 อันดับสุดท้าย ได้แก่ ส่งเสริมและแนะนำให้ผู้สอนศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม แนะนำและให้ข้อเสนอแนะในการคัดเลือกบุคลากรเพื่อมาปฏิบัติงานในศูนย์ฯ และจัดหาสวัสดิการด้านการเงินและผลประโยชน์อื่นๆแก่บุคลากร ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มเสนอแนะแนวทางการพัฒนา ดังนี้

2.1 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเชิญตัวแทนอิหม่ามมาร่วมกันกำหนดแนวทางการคัดเลือกผู้สอนเพื่อมาปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นมาตรฐานกลางเดียวกัน

2.2 การจัดหาสวัสดิการแก่นักลากรขึ้นอยู่กับศักยภาพและความสามารถของอิหม่ามแต่ละแห่ง ดังนั้นอิหม่ามจึงควรใส่ใจดูแลโดยการหาแหล่งทุนเพื่อมาจัดสรรเป็นสวัสดิการแก่ผู้สอน

2.3 ทางสำนักงานการศึกษาเอกชนควรจัดทำหลักสูตรรายวิชา หรือหลักสูตรเร่งรัดในการพัฒนาศักยภาพอิหม่ามด้านการบริหารจัดการตาดิคา

3. ด้านงานความสัมพันธ์ชุมชน ผลการวิจัยพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ย 3 อันดับสุดท้าย ได้แก่ จัดทำหนังสือราชการเพื่อประสานงานกับ สช.และหน่วยงานอื่นๆ จัดหาวัสดุ ครุภัณฑ์ และอุปกรณ์สำนักงานให้ศูนย์ฯ (ตาดิคา) และจัดหางบประมาณเพื่อสนับสนุนกิจการของศูนย์ฯ (ตาดิคา) ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มเสนอแนะแนวทางการพัฒนา ดังนี้

3.1 อิหม่ามต้องปลูกฝังและสร้างความเข้าใจแก่ชุมชนถึงความสำคัญของการศึกษา เพราะถ้าทุกคนทุกฝ่ายเห็นความสำคัญของการศึกษา การจัดการศึกษาในชุมชนก็จะมีชีวิตชีวาและมีพัฒนาการไปในทิศทางที่ดี

3.2 การจัดหาครุภัณฑ์ วัสดุอุปกรณ์ให้ตาดิคา อิหม่ามในฐานะเป็นคณะกรรมการหมู่บ้านโดยตำแหน่งต้องให้ข้อเสนอแนะแก่คณะกรรมการหมู่บ้านในเรื่องต่างๆที่เกี่ยวข้องกับตาดิคาเพื่อผลประโยชน์ของตาดิคา โดยเฉพาะในเรื่องการจัดสรรงบประมาณเพื่อปรับปรุงพัฒนาตาดิคา

3.3 อิหม่ามควรสร้างสัมพันธ์กับองค์กรต่างๆในชุมชนเพื่อขอความช่วยเหลือในการสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนตาดิคา และต้องพยายามหาทางอื่นๆที่นอกเหนือจากการขอความช่วยเหลือจากคนอื่นด้วย

3.4 ฝากให้สำนักงานคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดและสำนักงานการศึกษาเอกชนถึงหน่วยงานเบื้องบน หากจะใ้ห้งบประมาณสนับสนุนตาดิคาควรจัดสรรงบประมาณให้ตาดิคาโดยตรง

4. ด้านงานกิจกรรมนักเรียน ผลการวิจัยพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ย 3 อันดับสุดท้าย ได้แก่ จัดหาทุนช่วยเหลือเด็กขาดแคลน ติดตามดูแลความประพฤติของผู้เรียนในศูนย์ฯ (ตาดิคา) และจัดให้มีการตรวจสอบสภาพของผู้เรียน ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มเสนอแนะแนวทางการพัฒนา ดังนี้

4.1 อิหม่ามควรวางแผนร่วมกับครูผู้สอนเพื่อจัดทำแบบติดตามพฤติกรรมของผู้เรียน เช่น แบบบันทึกการละหมาด และอื่นๆ

4.2 อิหม่ามควรศึกษาแนวทางการจัดหาทุนให้ผู้เรียนจากตาดิคาแห่งอื่นๆ ซึ่งมีแนวทางหนึ่งที่บางหมู่บ้านเขาทำสำเร็จ โดยการขอต้นยางจากชาวบ้านครอบครัวละ 1 ต้น แล้วให้เจ้าของกรีดยางแล้วนำเงินบางส่วนดังกล่าวมารวมกันเก็บไว้เป็นทุนการศึกษาแก่ผู้เรียน ที่สำคัญในเรื่องนี้คืออิหม่ามต้องมีวิสัยทัศน์

4.3 ประสานกับสถานศึกษาอื่นๆที่สามารถจัดหาทุนรองรับผู้เรียนที่จะไปศึกษาต่อ
ในสถานศึกษาในระดับที่สูงขึ้นต่อไป

4.4 อีหม่ามควรประสานกับสำนักงานส่งเสริมสุขภาพตำบลเพื่อให้มีตรวจสุขภาพ
ผู้เรียนในตาดีกา

5. ด้านงานธุรการและการเงิน ผลการวิจัยพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ย 3 อันดับสุดท้าย ได้แก่
ติดต่อประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนเพื่อช่วยเหลือศูนย์ฯ (ตาดีกา) จัดกิจกรรมร่วมกับ
ชุมชนหรือองค์กร และเป็นสื่อกลางสร้างความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนกับศูนย์ฯ (ตาดีกา) ผู้เข้าร่วม
สนทนากลุ่มเสนอแนะแนวทางการพัฒนา ดังนี้

5.1 สำนักงานการศึกษาเอกชนควรจัดโครงการอบรมการบริหารจัดการตาดีกา
โดยเฉพาะเน้นความรู้ความเข้าใจที่สามารถนำไปปฏิบัติเกี่ยวกับงานธุรการและงานสารบรรณ

5.2 สำนักงานการศึกษาเอกชนควรเอาตาดีกาที่ประสบผลสำเร็จในการบริหาร
จัดการมานำร่องเพื่อเป็นแบบอย่างแก่ตาดีกาอื่นๆ อาจจัดทำเป็นตาดีกาด้านแบบด้านการบริหาร
จัดการตำบลละแห่งหรืออำเภอละแห่ง

Prince of Songkla University
Pattani Campus